
Kyrkomötet Gudstjänstutskottets betänkande 2019:1

Gudstjänstupplevelser

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2019:3 Gudstjänstupplevelser, i vilken föreslås att kyrkostyrelsen ska tillsätta en utredning som undersöker vilka faktorer som är viktiga för människors gudstjänstupplevelse och vilka metoder och förhållningssätt som ger framgång i gudstjänstarbetet. Utskottet menar att en sådan utredning vore ett värdefullt tillskott till den kunskap som behövs för förnyelse och fördjupning av Svenska kyrkans gudstjänster och föreslår därför kyrkomötet att bifalla motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2019:3.

Motionens förslag

Motion 2019:3 av Sofija Pedersen Videke, Gudstjänstupplevelser

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en utredning som undersöker dels vilka faktorer som är viktiga för människors gudstjänstupplevelse, dels vilka metoder och förhållningssätt som ger framgång i gudstjänstarbetet.

Bakgrund

Gudstjänsten är enligt kyrkoordningen kyrkolivets centrum och en dimension av församlingens grundläggande uppgift (kyrkoordningen, inledningen till 17 kap. samt inledningen till Andra avdelningen). Varje år samlar den nationella nivån in kyrkostatistik vad gäller Svenska kyrkans verksamhet och gudstjänster. En viktig kunskapskälla är även de samordnade digitala enkätundersökningar, så kallade kyrkbussar, där frågor ställs kring olika ämnen. År 2014/2015 inhämtades ett stort material kring attityder gällande gudstjänstfirandet. I boken *Svenska kyrkans medlemmar* av Jonas Bromander (2011) redovisas en stor enkätstudie, där bland annat frågor om attityder till gudstjänsten ingick. I den av nationell nivå utgivna studien *Församlingar mot strömmen* av Andreas Sandberg (2009) behandlades vad kyrkan kan lära av församlingar som uppvisar en positiv utveckling i en allmänt negativ trend. I en studie från Svenska kyrkans forskningsenhet, *Delaktighetens kris* (2015), undersökte Caroline Gustavsson körsångares upplevelse av delaktighet i gudstjänsten. Just nu genomför Gustavsson ett forskningsprojekt i samverkan mellan Stockholms universitet och Växjö stift kring en satsning på gudstjänsten i Asarums pastorat med det tydliga syftet att skapa delaktighet. En första artikel är publicerad, *Gudstjänstfokus, intressefokus och längtan i en aktivitetsmättad tid* (2019) och en större rapport från projektet

kommer att publiceras under hösten 2019. Vid Uppsala universitet forskar doktoranden Karin Rubenson om barns upplevelser av gudstjänst och vid Umeå universitet har Linda Vikdahl publicerat en studie, *Jag vill också vara en ängel* (2014), om de upplevelser som personer med utvecklingsstörning har av delaktighet i Svenska kyrkan.

Kyrkomötet

Kyrkomötet har vid flera tillfällen behandlat frågor om Svenska kyrkans gudstjänstliv och hur det bäst kan främjas. År 2016 behandlade kyrkomötet motion 2016:22 om utvärdering av gudstjänstlivet. Motionären föreslår att kyrkomötet ska besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att låta undersöka gudstjänstlivet i Svenska kyrkan för att om möjligt se vad som förenar kyrkor och församlingar med ett högt deltagande i främst huvudgudstjänsten. Gudstjänstutskottet skriver i sitt betänkande 2016:3 att det delar motionärens intentioner men anser samtidigt att det som motionären efterfrågar redan är väl tillgodosett genom tidigare församlingsstudier och böcker i ämnet. Utskottet anger vidare att man vill invänta arbetet med en ny kyrkohandbok för att ge möjlighet att samlat kunna tillvarata och bearbeta det som detta arbete öppnar upp för i relation till församlingarnas gudstjänstliv. Utskottet föreslår därför att motionen ska avslås, vilket också blev kyrkomötets beslut.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2019:3.

Gudstjänstutskottet instämmer i motionärens iakttagelse: att vi under en lång period arbetat mycket med gudstjänstens form men att vi nu måste rikta blicken mot dess innehåll och kärna. Det finns mycket samlad kunskap i Svenska kyrkan om olika metoder för gudstjänstarbete men utskottet menar att vi vet för lite om hur de människor som firar gudstjänst upplever den. Dessutom förändras samhället i snabb takt och undersökningar som gjordes för bara ett par årtionden sedan kan behöva kompletteras med kunskap om nuläget. Därför ser utskottet en utredning av det slag som motionären föreslår som ett angeläget tillskott i den kunskap som behövs för att kunna förnya och fördjupa kyrkans gudstjänstliv. Utskottet vill särskilt lyfta fram de delar av motionen som berör attityder och förhållningssätt snarare än specifika metodkoncept. Utskottet noterar också den positiva utgångspunkten för motionen – att söka efter faktorer som leder till goda gudstjänstupplevelser snarare än att söka problem.

Uppsala den 3 oktober 2019

På Gudstjänstutskottets vägnar

Sofija Pedersen Videke, ordförande

Maria Klasson Sundin, sekreterare

Beslutande: Sofija Pedersen Videke, ordförande, Roger Olsson, Anna-Karin Stråle Börjesson, Gunilla Bengtsson, Torvald Johansson, Anders Roos, Manilla Bergström, Anders Åkerlund, Margareta Andersson, Alexander Christiansson, Sven Milltoft, Carola Norén, Hans Lindholm, Marjut Ervasti och Göran Göransson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Gunilla Jannerstig, Birgitta Nilsson, Maria Brolinson, Bartłomiej Szulc, Daniel Engström, Sara Gille, Lena Jönsson, Eva Kyrk och Alve Svensson.

G 2019:1

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Gudstjänstutskottets betänkande 2019:2

Församlingarnas arbete med dop

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2019:12, som föreslår att kyrkostyrelsen ska samla in idéer om församlingars arbete med dopet, som sedan ska publiceras i ett inspirationsmaterial. Detta för att undervisa människor om vad dopet har för ställning och funktion i Svenska kyrkan. Utskottet bejakar motionärens intention som understryker dopets betydelse men menar att det är biskoparna och stiftens som ska uppmuntra församlingarna i deras arbete kring dopet. Utskottet föreslår därför kyrkomötet att avslå motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2019:12.

Motionens förslag

Motion 2019:12 av Marcus Romedahl, Församlingarnas arbete med dop

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att samla in idéer om församlingarnas arbete med dopet och att publicera ett inspirationsmaterial med idéer.

Bakgrund

Kyrkoordningen

I 19 kap, femte avdelningen kyrkoordningen finns bestämmelser om dopet och om dopundervisning. I inledningen står det:

Kyrkans uppdrag är att alla människor ska nås av erbjudande om dop. Såväl barn som ungdomar och vuxna kan ta emot dopet. Det är församlingens uppgift att ombesörja att dopundervisning sker. Faddrar kan också utses för att tillsammans med de närstående ta ett särskilt ansvar för den döptes fostran till människa och kristen. Dopet kan senare bekräftas i församlingens gemenskap, vid konfirmation och annan gudstjänst där dopet aktualiseras.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Motion 2019:12 tangerar frågor som har behandlats av kyrkomötet vid flera tillfällen tidigare och som lett till stora satsningar, exempelvis Programmet 0–18 år i Svenska kyrkan som pågick under åren 2009–2012. Genom programmet samlade Svenska kyrkan sina krafter kring området barn och unga. Ett annat exempel är det nu pågående programmet för lärande och undervisning.

Dopet som gudstjänst, som medlemsgrundande och som sakrament har också behandlats vid ett flertal tillfällen i kyrkomötet. Under kyrkomötet 2009 behandlades motion 2009:80. I motionen föreslås att kyrkomötet uppdrar till kyrkostyrelsen att på bästa sätt utreda hur Svenska kyrkan på nationell nivå kan fokusera på dopet. I Kyrkolivsutskottets betänkande 2009:1 står det:

Utskottet anser att frågor kring dop och medlemskommunikation är angelägna. Dopets betydelse, för den enskilde och för kyrkan, har särskilt aktualiserats av stiftens kanslichefer och ansvariga för församlingsutveckling. Den 15 juni 2009 samlades stiftens kanslichefer för att under en dag diskutera dopet. Som ett resultat av dagen har dop och dopundervisning lagts till som ett prioriterat uppdrag i programmet barn och unga 0–18 år.

Utskottet föreslog att motionen skulle bifallas och det blev också kyrkomötets beslut.

Svenska kyrkans arbete med dopet

Församlingar runt om i Svenska kyrkan arbetar med dopet på flera olika sätt. Det är en av de kyrkliga handlingar där relationen mellan gudstjänst och undervisning kommer i fokus, både genom samtal innan och genom själva gudstjänsten. Dopundervisningen fortsätter sedan i barn- och ungdomsverksamheten, allra tydligast i konfirmläsningen. Flera församlingar har även verksamheter som uppmuntrar den vuxnes väg till dopet, såsom vuxenkonfirmation eller katekumenat. Centrum för katekumenatet är vägen till dopet, antingen genom att döpas, konfirmeras eller på andra sätt minnas sitt dop. Detta sker under påskhelgen och manifesterar därigenom tydligt hur dopet innebär att gå från död till liv, att uppleva påskens under genom att leva i sitt dop. Många församlingar firar påsknattsmässa och i kyrkohandboken som kyrkomötet beslutade om 2017 finns en ordning för påsknattsmässa där momentet doppåminnelse ingår (s. 154).

På grund av dess centrala ställning i den kristna kyrkan är dopet en central angelägenhet för många församlingar. Detta märks på olika sätt. Bland annat genom bruket av så kallad doppastoral, ett dokument som beskriver församlingens arbete med dop, så att det sker på ett genomarbetat sätt. Den nationella nivån gav ut *Dop och kyrkotillhörighet – ett pastoralt program (Mitt i församlingen 1995:4)*. I dokumentet sägs att församlingens hela verksamhet är relaterad till dopet, att alla medarbetare är viktiga i dopsammanhanget och att samtal behöver föras i medarbetarlaget kring dopets teologi. Tanken var att varje församling skulle göra ett eget pastoralt program. Inspirationsmaterial kring hur man kan kommunicera dopet togs fram av den nationella nivån och en mindre annonskampanj gjordes i bland annat föräldrattidningar.

2011 kom ett biskopsbrev om dopet: *Leva i dopet – Brev från biskoparna till Svenska kyrkans präster och församlingar*. I det ville Svenska kyrkans biskopar visa på skäl för dopet, tydliggöra dess innebörd och tala om vad liv och växt i dopet innebär. Flera församlingar har olika typer av satsningar på dop och dopundervisning, såsom exempelvis drop in-dop, eller olika typer av vuxenundervisning. Vidare engagerar sig stiftens i frågan, vilket märks till exempel genom dopprojektet i Lunds stift, Fokus på dop, som startade 2010; att den första teologifestival som anordnades 2008, med Uppsala stift som huvudarrangör, hade temat Livets vatten; den dopfestival som anordnades i Stockholms stift 2012; samt de tre studiedagar som Växjö stift genomförde 2011–2012, där fokus var dopets plats i arbetet med att bygga församling.

Det nu pågående programmet för lärande och undervisning har som del av sitt arbete att skapa en ”resursportal” med material som församlingar kan använda, där

bland annat material om dopet kommer att finnas med. Information och underlag om alla olika initiativ och projekt från stift och församlingar som bedrivits kommer att samlas i resursportalen, för att fler ska få kunskap om dem och kunna inspireras av dem i sitt församlingsarbete.

Nationell nivå stöttar och bidrar till församlingarnas arbete med dopet genom flera olika uppdrag. Bland annat släpps i slutet av augusti rapporten *Dop i förändring*. Det är den andra rapporten i forskningsprojektet Kyrkotillhörighet under förändring – en studie av demografiska och socioekonomiska faktorer och medlemskap i Svenska kyrkan 2004–2016. I rapporten undersöks frågor som: Vem väljer att låta döpa sitt barn och vem väljer bort dopet? Vilka faktorer avgör? Vilken roll spelar församlingarnas arbete med att nå ut med dopets erbjudande? Rapporten går att ladda ner som pdf från Svenska kyrkans webbshop. Den kommer även att finnas som tryckt bok. Rapporten ingår i programmet för lärande och undervisning. Kyrkokansliet gör även en översyn av det kommunikationsmaterial som finns om dopet och uppdaterar och tar fram nya foldrar.

På Svenska kyrkans externa webb finns information om dop på särskilda dopsidor, www.svenskakyrkan.se/dop. På Dopsajten, som Lunds stift ansvarar för, finns också information om dop, www.svenskakyrkan.se/dopsajten.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2019:12.

Utskottet bejakar motionärens intention, som understryker dopets betydelse men menar att det är biskoparna och stiftet som ska uppmuntra församlingarna i deras arbete kring dopet. Bakgrundsbeskrivningen visar flera exempel på inspirationsmaterial som redan finns att tillgå samt vad som redan sker eller har skett i stift och i församlingar. Utskottet föreslår därför kyrkomötet att avslå motion 2019:12.

Uppsala den 3 oktober 2019

På Gudstjänstutskottets vägnar

Sofija Pedersen Videke, ordförande

Karin Tillberg, sekreterare

Beslutande: Sofija Pedersen Videke, ordförande, Roger Olsson, Anna-Karin Stråle Börjesson, Gunilla Bengtsson, Torvald Johansson, Anders Roos, Manilla Bergström, Anders Åkerlund, Margareta Andersson, Alexander Christiansson, Sven Milltoft, Carola Norén, Hans Lindholm, Marjut Ervasti och Göran Göransson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Gunilla Jannerstig, Birgitta Nilsson, Maria Brolinson, Bartłomiej Szulc, Daniel Engström, Sara Gille, Lena Jönsson, Eva Kyrk och Alve Svensson.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Gudstjänstutskottets betänkande 2019:3

Lärande i gudstjänsten

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2019:47, där det föreslås att kyrkostyrelsen ska utarbeta ett material för ett temaår under rubriken ”Lärande i gudstjänsten” med fokus på att förklara texter och ritualer, som inte alltid är lättillgängliga. Gudstjänstutskottet delar motionärernas intention att sprida kunskap om kristen tro och gudstjänstens språk men menar att detta inte uppnås av det som motionärerna föreslår. Utskottet menar att ett genomförande av vad denna motion föreslår skulle innebära ett föregripande av kyrkostyrelsens arbete och en detaljstyrning som inte är önskvärd. Därför föreslår utskottet att kyrkomötet avslår motionen.

Till betänkandet finns en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2019:47.

Motionens förslag

Motion 2019:47 av Mats Hagelin och Eva Kyrk, Lärande i gudstjänst

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta ett material för ett temaår under rubriken ”Lärande i gudstjänsten”.

Bakgrund

Gudstjänst utgör, tillsammans med undervisning, diakoni och mission, församlingens grundläggande uppgift (kyrkoordningen, inledningen till andra avdelningen). Motionen berör skärningsfältet mellan gudstjänst och undervisning. I motionen efterfrågas undervisning om gudstjänsten för att göra den mer tillgänglig för människor utan förtrogenhet med religiöst språk och praxis.

I arbetet med den kyrkohandbok som togs i bruk 2018 var tillgänglighet och inklusivitet centrala direktiv. Det handlade både om ökad begriplighet i det liturgiska språket generellt och om alternativ i gudstjänstens olika moment som skulle vara speciellt lämpade för gudstjänster med många barn och unga bland deltagarna.

Arbete med metodutveckling för gudstjänst har pågått kontinuerligt åtminstone sedan 1970-talets försöksverksamhet på väg mot 1986 års kyrkohandbok. Det har också resulterat i material av olika slag till stöd för församlingarnas gudstjänstliv. På 1990-talet byggdes en digital gudstjänstbank upp på nationell nivå med tips på hur man kan arbeta med gudstjänstförnyelse. Flera nummer av publikationen *Mitt i församlingen*, som utgavs av dåvarande Församlingsnämnden, ägnades åt gudstjänstförnyelse. Sedan 2018 finns en webbsida, *Gudstjänstliv med nya Kyrkohandboken*,

(www.svenskakyrkan.se/kyrkoandboken/gudstjanstliv) med ett antal artiklar om olika aspekter av gudstjänsten, som är tänkta att användas både av enskilda som vill lära sig mer om Svenska kyrkans gudstjänster och av församlingar, som vill arbeta med att förnya och fördjupa sitt gudstjänstliv.

Det finns en rad böcker, såväl från universitetens forskning som från kyrkliga förlag, som uppmärksammar frågan om gudstjänstförnyelse och gudstjänstpedagogik. Några exempel från senare år är *Liv i kyrkan, 12 steg i gudstjänstförnyelse* av Olle Carlsson och Lisbeth Gustafsson (2015), *Delaktighetens kris, Gudstjänstens pedagogiska utmaning* av Caroline Gustavsson (2016), *Gudstjänstens kärnvärden* av Martin Modéus (2013), *Gudstjänstgemenskap i folkkyrkan* av Fredrik Modéus (2015) och *Kyrkan lär i förändring* av Maria Store (2017). Flera böcker behandlar gudstjänst med och för barn och unga, till exempel *Kyrie och Gloria: Att levandegöra gudstjänsten för ungdomar* av Charlotta Rosman Nissen (2009) och *Barnens stund i gudstjänsten* av Linda Alexandersson (2011 och del 2 2014).

Stiftens gudstjänsthandläggare har ett nätverk där de diskuterar främjandet av församlingarnas gudstjänstliv och utbyter erfarenheter mellan stiftet. Genom dem ordnas också fortbildningar i stiftet. Lunds stift och Luleå stift har tillsammans i projektform arbetat med kyrkorummets pedagogik.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Kyrkomötet har vid flera tillfällen behandlat motioner med förslag om att kyrkostyrelsen ska ta fram material för att möta församlingarnas behov av pedagogiska material om gudstjänst och gudstjänstförnyelse. Senast 2018 behandlades motion 2018:79 i vilken föreslås att kyrkostyrelsen ska initiera en idébank på nationell nivå för att hjälpa och inspirera församlingarna.

Gudstjänstutskottet påtalar i sitt betänkande 2018:3 att mycket av det som efterfrågas i motionen redan finns i böcker, artiklar och på nätet. ”Det är inte mer skrivet material som i första hand skapar ett levande gudstjänstliv, utan det lokala initiativet och lösningar som växer fram ur bön, längtan och engagemang i församlingarna.” Utskottet föreslår därför att motionen ska avslås, vilket också blev kyrkomötets beslut.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2019:47.

Gudstjänstutskottet noterar att det av kyrkostyrelsens skrivelse 2019:5 Tematiskt kyrkomöte 2019 – Undervisning om lärande och undervisning framgår att kyrkostyrelsen avser att behandla lärandets plats i gudstjänsten i sitt fortsatta arbete. Utskottet menar att ett genomförande av vad denna motion föreslår skulle innebära ett föregripande av kyrkostyrelsens arbete och en detaljstyrning som inte är önskvärd. Det finns redan mycket skrivet om lärande och gudstjänst, både vad gäller de undervisande momenten i gudstjänsten, till exempel förkunnelsen, samt gudstjänsten som lärandemiljö, exempelvis kommenterade gudstjänster. Därför föreslår utskottet att kyrkomötet avslår motion 2019:47.

På Gudstjänstutskottets vägnar

Sofija Pedersen Videke, ordförande

Karin Tillberg, sekreterare

Beslutande: Sofija Pedersen Videke, ordförande, Roger Olsson, Anna-Karin Stråle Börjesson, Gunilla Bengtsson, Torvald Johansson, Anders Roos, Manilla Bergström, Anders Åkerlund, Margareta Andersson, Alexander Christiansson, Sven Milltoft, Carola Norén, Hans Lindholm, Marjut Ervasti och Göran Göransson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Gunilla Jannerstig, Birgitta Nilsson, Maria Brolinson, Bartłomiej Szulc, Daniel Engström, Sara Gille, Lena Jönsson, Eva Kyrk och Alve Svensson.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Särskild mening

Om jag kunnat reservera mig mot Gudstjänstutskottets beslut att föreslå att avslå motion 2019:47 skulle jag ha yrkat bifall till motionen.

Jag delar motionärernas åsikt om att Bibelns texter och budskap idag ter sig främmande för många människor i vårt postmoderna samhälle. Jag kommer ofta i kontakt med människor som väljer bort kyrkan och gudstjänsten för att man helt sonika inte förstår innehållet. Förstår man inte innehållet, får man ingen relation till det, och den blir ointressant, menar jag. Jag skulle vilja hävda att Svenska kyrkan har varit mindre bra på att arbeta utåt med förståelsen för Bibeln och kyrkans texter och budskap bland ickekyrkliga människor.

Daniel Engström

Kyrkomötet Gudstjänstutskottets betänkande 2019:4

Svenskkyrklig sångsamling

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2019:36 Nya psalmer och sånger med svenskkyrklig teologi, i vilken motionärerna föreslår kyrkomötet att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur en ny kompletterande musik- och sångsamling till konfirmandverksamhet, ungdomsverksamhet och gudstjänst kan åstadkommas. Gudstjänstutskottet ser positivt på intentionen med motionen. Gudstjänstutskottet konstaterar dock att nationell nivå redan arbetar med en förstudie inför en ny psalmbok och föreslår därför kyrkomötet att avslå motion 2019:36. Däremot föreslår utskottet med anledning av motionen att kyrkomötet ska uppdra till kyrkostyrelsen att arbeta särskilt med nyproduktion av psalmer och sånger med svenskkyrklig teologi, som tilltalar ungdomar och kan vara ett bidrag till arbetet med en kommande psalmboksrevision.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2019:36, punkt 1,
2. avslå motion 2019:36, punkt 2,
3. med anledning av motion 2019:36 uppdra till kyrkostyrelsen att arbeta särskilt med nyproduktion av psalmer och sånger med svenskkyrklig teologi, som tilltalar ungdomar, och kan vara ett bidrag till arbetet med en kommande psalmboksrevision.

Motionens förslag

Motion 2019:36 av Lisa Gerenmark m.fl., Nya psalmer och sånger med svenskkyrklig teologi

Kyrkomötet beslutar att

1. uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur det bäst kan åstadkommas en ny musik- och sångsamling med svenskkyrklig teologi som kan tilltala ungdomar och andra och användas i t.ex. konfirmationsundervisningen,
2. uppdra till kyrkostyrelsen att verkställa arbetet med en sådan samling på sätt som utredningen finner mest framkomligt.

Bakgrund

Kyrkoordningen

Inom den reformatoriska tradition som Svenska kyrkan är en del av är församlingens gemensamma sång av konstituerande betydelse för gudstjänstens firande. Sångens

centrala roll återspeglas i inledningens första stycke till Första avdelningen av kyrkoordningen:

Svenska kyrkan är en del av den världsvida kyrkan och delar den kristna bekännelsen och lovsången till en treenig Gud.

I Svenska kyrkans gudstjänstböcker uttrycks vad kyrkan tror, bekänner och lär. Bland dessa ingår Den svenska psalmboken vilket framgår av 18 kap., Inledning, tredje stycket. I kap. 17, 10 § finns bestämmelser om att det är den präst som leder en gudstjänst som beslutar efter samråd med den tjänstgörande kyrkomusikern om vilka psalmer eller andra församlingssånger som ska användas.

Eftersom psalmboken är en av de gudstjänstböcker som ska uttrycka vad kyrkan tror, bekänner och lär ska psalmboken spegla såväl kyrkans tradition som förnyade former för gemensam tillbedjan. Därför hör också psalmboken till de gudstjänstböcker som ska antas av kyrkomötet. Detta framgår av bestämmelser i 18 kap. 1 § kyrkoordningen.

Innan kyrkomötet beslutar i ärenden som gäller grundläggande bestämmelser om Svenska kyrkans tro bekännelse och lära, eller om att anta eller ändra Svenska kyrkans böcker, ska Läronämnden yttra sig. Även detta är reglerat i kyrkoordningen i 11 kap. 17 §. Med anledning av den i år föreliggande skrivelsen KsSkr 2019:5 Tematiskt kyrkomöte 2019 – Undervisning har Läronämnden yttrat följande.

Läronämnden följer med intresse den process som skrivelsen KsSkr 2019:5 vill initiera, och framhåller att om arbetet ger upphov till material av bekännelsekaraktär som föreslås behandlas av kyrkomötet, ska detta granskas av Läronämnden (11 kap. 17 §). (Ln 2019:5y).

Genom bestämmelserna i 11 kap. 17 § kyrkoordningen genomlyses material, som föreslås antas av kyrkomötet, av perspektiv som uttrycker Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Kyrkomötet 2016 behandlade tre motioner som rörde psalmboksfrågor (2016:68, 2016:78, 2016:47). Gudstjänstutskottet framhöll i sitt betänkande (G 2016:7) att Den svenska psalmboken fortfarande fungerar väl men att en planering för kommande revision bör inledas för att processen ska få ta den tid den behöver. Kyrkomötet beslöt i enlighet med utskottets förslag att uppdra till kyrkostyrelsen att till kyrkomötet komma med förslag till revidering och utökning av Den svenska psalmboken, så att den kommer att fungera tillsammans med den nya kyrkohandboken. Psalmboksfrågan från kyrkomötet 2016 fick i kyrkomötet 2018 en fortsättning genom motion 2018:50. Motionärerna föreslog kyrkomötet besluta om att uppdra till kyrkostyrelsen att göra en fullständig revision av 1986 års Den svenska psalmboken på det sätt som beskrevs i motionen. Kyrkomötet beslöt, i enlighet med utskottets förslag, som svar på motionen att uppdra till kyrkostyrelsen att inhämta synpunkter från kyrkomötet på sitt förslag till direktiv, tidsplan och andra ramar för arbetet med en revision av Den svenska psalmboken innan det inleds.

En promemoria (KS 2016–1320) har utarbetats med syftet att stödja utarbetandet av en förstudie, som bland annat ska innehålla direktiv, tidsplan och andra ramar för en revision av Den svenska psalmboken. Promemorian utgör en första kartbild över en rad aspekter som en kommande psalmboksrevision har att ta ställning till. Kyrkostyrelsens arbetsutskott gjorde i mars 2019 bedömningen att ärendet ska fortsätta beredas på sätt som framgår av promemorian.

Ekumeniska perspektiv

I promemorian ställs ett antal frågor, bl.a. kring ekumeniska perspektiv. En historik ges över hur 1969 års psalmbokskommitté arbetade med de ekumeniska frågorna, vilket ledde fram till den samfundsgemensamma delen i Den svenska psalmboken som består av psalm 1–325. I promemorian påtalas att det arbetet ligger till grund för hur frågor kan inarbetas i en framtida revision av psalmboken. De ekumeniska och interreligiösa frågorna har över tid både utvecklats och förändrats och är därför viktiga i en förstudie.

Riktlinjer för Svenska kyrkans konfirmandarbete

I Riktlinjer för Svenska kyrkans konfirmandarbete (fastställda av kyrkostyrelsen 2007) sägs följande om konfirmandarbetets innehåll och utformning.

Bibeln och psalmboken innehåller berättelser, böner, sånger och psalmer som kan vara till hjälp för att tyda livet, bevara livsmodet och finna ord och uttryck för både sorgen och glädjen, kärleken och rättvisan. Varje konfirmand behöver därför få en egen bibel och psalmbok och få möjlighet att lära sig använda dessa gemensamt och på egen hand. (s. 6 f)

Vidare står gällande kvalitetssäkring av konfirmandarbetet: ”Ett konfirmandarbete med hög kvalitet förutsätter att det finns ett konfirmandarbetslag med pedagogisk, teologisk, diakonal och musikalisk kompetens” (s. 7) samt särskilt om musik.

Musiken har för många ungdomar en central plats och blir ofta en hjälp att tolka livet. Musiken är därför betydelsefull i konfirmandarbetet. I konfirmandarbetslaget behövs därför musikalisk kompetens, med kunskaper om den musik som är viktig i unga människors liv. Överhuvudtaget är förtrogenhet med ungdomskulturen viktig i arbetslaget. (s. 8)

Musikråd

För att stödja och främja det strategiska arbetet med kyrkomusik som en väsentlig del av kyrkans liv beslutade kyrkomötet 2017 (KmSkr 2017:17) att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag på hur gudstjänstlivet i Svenska kyrkan kontinuerligt kan tillföras ny gudstjänstmusik. 2018 bildades Svenska kyrkans musikråd (KS 2018, § 104). Rådet ska vara beredande och rådgivande inom kyrkomusik och inom sitt uppdrag utforma förslag till strategier avseende bl.a. utbildningsfrågor, kompetensförsörjning och kompetensutveckling, fördjupad reflektion om kyrkomusikens roll och identitet inom Svenska kyrkan, och stimulera till nyskapande av kyrkomusik. Kyrkostyrelsens arbetsutskott har även beslutat att tillsätta Musikrådets särskilda kommitté för kompletterande musik till Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I (KS 2019-0479, § 131).

Pågående arbete

I det arbete som pågår på nationell nivå utifrån kyrkostyrelsens bedömning att en revidering av Den svenska psalmboken ska fortsätta att beredas, ställs ytterligare frågor. Till exempel hur psalmer i 700-serien, som är populära bland konfirmander och unga, ska hanteras i relation till att de inte är antagna av kyrkomötet. Vidare om det skulle vara möjligt att en sång-/psalmbank kan finnas på nätet, och hur den dels i så fall skulle kunna säkerställas teologiskt för att stämma med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära, samt kunna innehålla en mångfald.

Som exempel på metoder att utveckla och komplettera psalmboken utlystes och genomfördes 2017, som en del av reformationsjubiléet, en psalmtävling i Växjö stift. Sedan tidigare har, utan att formellt antas av Svenska kyrkan, men använt i flera av Svenska kyrkans församlingar, ett större komplement till Den svenska psalmboken givits ut, *Ung psalm*, Libris förlag, 2006.

Användning av digital musik

Stim (Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå) www.stim.se/sv ansvarar för att upphovsmän får ersättning för sin musik. Som musikanvändare behöver församlingen/pastoratet ett avtal med Stim utöver det centrala avtal som Svenska kyrkan har. Det lokala avtalet är en fråga för den lokala enhetens ledning, dvs. kyrkoherden. När det gäller streamad eller nerladdad musik (t.ex. Spotify, iTunes, Youtube m.m.) finns ingen tjänst som Svenska kyrkan kan använda då gudstjänster och förrättningar är offentliga. Spotify och iTunes är endast lagligt att framföra vid privata små tillställningar. Den som vill ha inspelad musik vid förrättningar och gudstjänster är hänvisad till att använda CD-skiva.

Ett FAQ om musikanvändning i Svenska kyrkan har utarbetats och finns tillgängligt på Svenska kyrkans interna webb, <https://internwww.svenskakyrkan.se/Musik/faq--svenska-kyrkan-och-stim>. Där finns också information om digital musikanvändning i Svenska kyrkan, <https://internwww.svenskakyrkan.se/musik/musikanvandning-i-svenska-kyrkan>.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2019:36.
2. Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2019:36 uppdra till kyrkostyrelsen att arbeta särskilt med nyproduktion av psalmer och sånger med svenskkyrklig teologi, som tilltalar ungdomar, och kan vara ett bidrag till arbetet med en kommande psalmboksrevision.

Gudstjänstutskottet ser positivt på intentionen med motionen. Gudstjänstutskottet konstaterar dock att nationell nivå redan arbetar med en förstudie inför en ny psalmbok och föreslår därför kyrkomötet att avslå motion 2019:36. I enlighet med motionssvar från De Ungas Kyrkomöte ser Gudstjänstutskottet relevansen av att komplettera psalmboken. Sådant kompletterande material menar utskottet bör rymma reflekterad teologi både vad gäller text och musik, en bredd av sånger, även på andra språk än svenska, samt bör ha digital tillgänglighet och kunna prövas kontinuerligt. Utskottet föreslår därför med anledning av motionen att kyrkomötet ska uppdra till kyrkostyrelsen att arbeta särskilt med nyproduktion av psalmer och sånger med svenskkyrklig teologi, som tilltalar ungdomar och kan vara ett bidrag till arbetet med en kommande psalmboksrevision.

Uppsala den 4 oktober 2019

På Gudstjänstutskottets vägnar

Sofija Pedersen Videke, ordförande

Anna Cöster, sekreterare

Beslutande: Sofija Pedersen Videke, ordförande, Roger Olsson, Anna-Karin Stråle Börjesson, Gunilla Bengtsson, Lisa Tegby, Anders Roos, Manilla Bergström, Anders Åkerlund, Margareta Andersson, Alexander Christiansson, Sven Milltoft, Carola Norén, Hans Lindholm, Marjut Ervasti och Göran Göransson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Gunilla Jannerstig, Birgitta Nilsson, Torvald Johansson, Maria Brolinson, Daniel Engström, Sara Gille, Lena Jönsson, Eva Kyrk och Alve Svensson.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Gudstjänstutskottets betänkande 2019:5

Gemensam ordning för nattvardsgudstjänster

Sammanfattning

I betänkandet behandlas kyrkostyrelsens skrivelse 2019:4 avsnitt 1, Gemensam ordning för nattvardsgudstjänster. I skrivelsen lämnas förslag till kyrkoordningsändringar med innebörden att kyrkoordningens bestämmelser och kyrkohandbokens anvisningar ska överensstämma med varandra avseende användandet av Måltidens texter i nattvardsgudstjänster. Kyrkostyrelsens förslag syftar till att göra regelverket tydligt och enkelt att tolka och tillämpa. Gudstjänstutskottet konstaterar att de ändringar som föreslås i skrivelsen är en konsekvens av tidigare fattade beslut i kyrkomötet. Utskottet föreslår därför kyrkomötet att anta de delar av kyrkostyrelsens skrivelse 2019:4 som rör gemensam ordning för nattvardsgudstjänster.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2019:4, avsnitt 1, Gemensam ordning för nattvardsgudstjänster

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen, *bilaga 1*.

Yttrande från Kyrkorättsnämnden

Kyrkorättsnämnden har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2019:4 avsnitt 1 i Kn 2019:1y, *bilaga 2*.

Bakgrund

Kyrkoordningens 18 kapitel handlar om Gudstjänstböckerna, och 3 och 6 §§ innehåller bestämmelser om när kyrkohandboken ska användas. I kyrkostyrelsens skrivelse 2019:4, avsnitt 1, föreligger ett förslag om ändring av lydelsen i 18 kap. 3 och 6 §§ kyrkoordningen. Kyrkostyrelsen redogör först för bakgrunden till förslaget. Det hade i biskopsmötet (2018/8, 158 §) konstaterats oklarheter gällande hur kyrkohandbokens anvisningar och kyrkoordningens bestämmelser relaterar till varandra gällande användandet av Måltidens texter vid nattvardsfirande i huvudgudstjänst respektive i övriga gudstjänster. I skrivelsen redogör kyrkostyrelsen vidare för beredningen av ärendet.

En översyn gjordes genom att en promemoria angående kyrkoordningens och kyrkohandbokens reglering av huvudgudstjänst och förändringen av regleringen fram till att 2017 års kyrkohandbok sändes ut på remiss. Kyrkostyrelsen redogör sedan i sina överväganden för remissinstansernas svar, samt anger skälen för sitt förslag. Förslaget framgår i skrivelsen, och innebär att vid nattvardsgudstjänster ska texterna i kyrkohandbokens huvuddel Måltiden användas, och från det kan domkapitlet medge undantag.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Gudstjänstutskottet konstaterar att de ändringar som föreslås i skrivelsen är en konsekvens av tidigare fattade beslut i kyrkomötet. Syftet med skrivelsen är att åstadkomma överensstämmelse mellan anvisningarna i kyrkohandboken och kyrkoordningen. Utskottet menar att den föreslagna ordalydelsen löser detta och föreslår därför kyrkomötet att anta kyrkostyrelsens förslag avseende gemensam ordning för nattvardsgudstjänster.

Uppsala den 4 oktober 2019

På Gudstjänstutskottets vägnar

Sofija Pedersen Videke, ordförande

Karin Tillberg, sekreterare

Beslutande: Sofija Pedersen Videke, ordförande, Roger Olsson, Anna-Karin Stråle Börjesson, Gunilla Bengtsson, Lisa Tegby, Anders Roos, Manilla Bergström, Anders Åkerlund, Margareta Andersson, Alexander Christiansson, Sven Milltoft, Carola Norén, Hans Lindholm, Marjut Ervasti och Göran Göransson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Gunilla Jannerstig, Birgitta Nilsson, Torvald Johansson, Maria Brolinson, Daniel Engström, Sara Gille, Lena Jönsson, Eva Kyrk och Alve Svensson.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Bilaga 1

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

G 2019:5
Bilaga 1

Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen att 18 kap. 3 och 6 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 kap.

3 §

Kyrkohandboken ska användas vid huvudgudstjänster och kyrkliga handlingar. Den används även vid församlingens gudstjänster i övrigt.

Vid en nattvardsgudstjänst ska texterna i kyrkohandbokens huvuddel Måltiden användas. Vid en sådan gudstjänst gäller också kyrkohandbokens anvisningar för huvuddelen Måltiden med undantag för de anvisningar som avser musiken.

Domkapitlet kan på ansökan från kyrkoherden medge att andra texter får användas. Avser ansökan församlingens huvudgudstjänst krävs enligt 6 § andra stycket före ansökan medgivande av församlingens kyrkoråd eller församlingsråd.

När förslag till en ny kyrkohandbok utarbetas beslutar kyrkomötet om försöksverksamhet får bedrivas. Har kyrkomötet fattat ett sådant beslut får kyrkostyrelsen besluta om gudstjänstordningar som får användas som alternativ till dem som finns i kyrkohandboken och utfärda bestämmelser om användningen av sådana försöksordningar.

6 §

I huvudgudstjänsten får vid ett visst tillfälle eller under en viss tid användas någon annan gudstjänstordning än den som ingår i kyrkohandboken och andra psalmer eller församlingssånger än de som ingår i psalmboken.

Beslut om detta fattas av kyrkoherden efter samråd med församlingens präster och kyrkomusiker och efter medgivande av församlingens kyrkoråd eller församlingsråd. Ett sådant beslut ska genast anmälas till domkapitlet.

Om det finns särskilda skäl får domkapitlet ändra eller upphäva kyrkoherdens beslut.

Om det som sägs i första stycket innefattar en ändring i måltidens texter krävs medgivande även av domkapitlet. Ett sådant medgivande får lämnas efter ansökan från kyrkoherden.

Det finns särskilda bestämmelser om användningen av andra texter i huvuddelen Måltiden i 3 §.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2020.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2019:1y

Gemensam ordning för nattvardsgudstjänster

Kyrkorättsnämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2019:4, Ändringar i kyrkkoordinationen m.m., avsnitt 1 Gemensam ordning för nattvardsgudstjänster

Kyrkorättsnämnden har inget att erinra mot de föreslagna ändringarna i kyrkkoordinationen.

Uppsala den 2 september 2019

På Kyrkorättsnämndens vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Närvarande ledamöter: Britas Lennart Eriksson, ordförande, Stig Eriksson, Mattias Benke, Bengt Kjellgren, Manilla Bergström, Anna-Lena Järvstrand och Mats Törnered.

Biskop Eva Nordung Byström har deltagit i nämndens överläggningar.

Kyrkomötet Gudstjänstutskottets betänkande 2019:6

Tematiskt kyrkomöte 2019 – Undervisning

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar Gudstjänstutskottet kyrkostyrelsens skrivelse 2019:5 beslutspunkt 3 att kyrkostyrelsen i sitt framtida strategiska arbete ska beakta vad kyrkomötet anfört beträffande undervisning.

Gudstjänstutskottet anser att begreppet lärande, mer än undervisning, är viktigt för gudstjänstens sammanhang.

Utskottet ser det som centralt att barn och unga får möta vuxna i generationsöverskridande gudstjänster. Utskottet vill därför gärna se att kyrkostyrelsen i sitt fortsatta arbete med lärande och undervisning initierar en fördjupad reflektion över hur vägen från ålderssegregation till generationsöverskridande gudstjänster ser ut.

Utskottet betonar att musik har en viktig plats i kyrkans liv. I syfte att förvalta det musikaliska arvet bör kyrkostyrelsen stärka sin samverkan med andra kulturbärande institutioner i samhället och samtidigt värna kyrkans särart. Kyrkostyrelsen bör även stödja stiftens i deras arbete med att trygga en god framtida kompetensförsörjning genom att verka för en ökad rekrytering av kyrkomusiker.

Vidare finns en förväntan på att kyrkostyrelsen ger Svenska kyrkans musikråd tillräckliga resurser för att skapa ny mässmusik och för att integrera olika musiktraditioner i den liturgiska musiken, enligt tidigare kyrkomötesbeslut.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att med anledning av beslutspunkt 3 i kyrkostyrelsens skrivelse 2019:5 uppdra till kyrkostyrelsen att i sitt framtida strategiska arbete beakta det Gudstjänstutskottet anfört beträffande undervisning.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2019:5 Tematiskt kyrkomöte 2019 – Undervisning

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i sitt framtida strategiska arbete beakta det kyrkomötet anfört beträffande undervisning.

Bakgrund

Kyrkostyrelsen redogör i sin skrivelse för temat för 2019 årets kyrkomöte samt beskriver varför kyrkan är kallad att undervisa, vad uppdraget innebär, vems uppdraget är och vem det angår samt hur undervisningsuppdraget kan utföras i vår tid. Vidare finns en vision kring vad som ska ha uppnåtts 2030.

Kyrkostyrelsen är angelägen att få ta del av kyrkomötets erfarenhet kring undervisning och lärande och skrivelsen innehåller därför förslag till frågor som kan utgöra en utgångspunkt för samtal i utskotten.

Som utgångspunkt för Gudstjänstutskottets samtal föreslås i skrivelsen följande frågeställningar:

- ◆ Hur kan gudstjänsten i högre utsträckning vara en undervisande miljö?
- ◆ På vilka sätt kan gudstjänstlivet stärka dopmedvetenheten?
- ◆ Hur kan vi säkerställa barn och ungas tillgång till andlig utveckling?
- ◆ Hur kan vi förvalta och utveckla det musikaliska kulturarvet?

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att med anledning av beslutspunkt 3 i kyrkostyrelsens skrivelse 2019:5 uppdra till kyrkostyrelsen att i sitt framtida strategiska arbete beakta det Gudstjänstutskottet anfört beträffande undervisning.

Gudstjänstutskottet uppskattar möjligheten att få lämna sitt bidrag till kyrkostyrelsens reflektion. Dock vill utskottet ifrågasätta de i skrivelsen ställda frågorna och menar att de är för omfattande och att syftet är för oklart för att de ska gå att besvara på ett bra sätt. Det är första året kyrkomötet arbetar tematiskt och det arbetet har ännu inte hittat sin form. Utskottet vill trots det lyfta fram några punkter av strategisk betydelse gällande de i skrivelsen föreslagna frågorna:

Hur kan gudstjänsten i högre utsträckning vara en undervisande miljö?

Ett ledord i gudstjänstutskottets samtal om de ställda frågorna i skrivelsen har varit *förhållningssätt*. Utskottet ställde sig frågan om gudstjänsten ska vara just undervisande. Gudstjänstutskottet vill lyfta fram att begreppet lärande, mer än undervisning, är centralt för gudstjänstens sammanhang. Gudstjänsten skapar rum för individ och gemenskap med Gud och människor, sårbarhet, mod och befrielse, är fördjupande och leder till växt och mognad. När evangelium förkunnas på olika sätt, med olika språk, såväl genom predikan som genom liturgin, rummet, tystnaden, konsten, orden och musiken, öppenhet och delande, ges möjlighet till både hjärtats och tankens lärande.

Det liturgipris som finns kan bidra till att stärka gudstjänsten som plats för lärande. Dock måste det som pristagaren/pristagarna gör komma fler till gagn, vilket i sig kan bidra till pedagogisk och liturgisk utveckling.

På vilka sätt kan gudstjänstlivet stärka dopmedvetenheten?

Gudstjänstutskottet menar att det behövs fler psalmer i olika musikaliska genrer med texter som uttrycker olika aspekter av dopteologi. Särskilt viktigt är detta i relation till konfirmander och andra unga, som behöver sångtexter att identifiera sig med, även i början av en vandring i tro, där dopet kan vara något som ligger framför dem. Detta behöver beaktas i det kommande psalmboksarbetet. Utskottet ser också ett behov av fördjupad reflektion kring mötet mellan ovana dopfamiljer och dem som firar gudstjänst regelbundet. Utskottet vill lyfta fram kyrkohandbokens möjlighet till doppåminnelse i olika gudstjänster.

Hur kan vi säkerställa barn och ungas tillgång till andlig utveckling?

Utskottet ser det som centralt att barn och unga får möta vuxna i generationsöverskridande gudstjänster. Barn och unga behöver bli inkluderade i gudstjänsten och inte hänvisas enbart till separata, ålderssegregerade gudstjänster. Den generationsöver-

skridande aspekten är viktig för att ge vidare en berättelse och den skapar en ömsesidighet. Utskottet vill därför gärna se att kyrkostyrelsen i sitt fortsatta arbete med lärande och undervisning initierar en fördjupad reflektion över hur vägen från ålderssegregation till generationsöverskridande gudstjänster ser ut. Inom ramen för detta ryms även att se till de arenor barn och unga befinner sig på, såväl i som utanför hemmet. Utskottet vill uppmuntra kyrkostyrelsen att i sitt kommunikationsarbete värna stifts och församlingars arbete, i de många verksamheter som sker för familjer samt tillsammans med exempelvis skolan.

Utskottet ser musiken som central för barn och ungas möjligheter att lära känna och beröras av trons språk. I sången kan mycket sägas som annars inte blir sagt. I samverkan med skolan är sånger och psalmer en viktig resurs att använda. För barn och unga, liksom för många andra i kyrkan finns ett behov av musik i olika genrer med texter som är språkligt enkla men bär ett existentiellt djup. Här behöver finnas en respekt för olika genrer och en kvalitetsmedvetenhet. Utskottet önskar att kyrkostyrelsen särskilt beaktar detta behov i det fortsatta arbetet med ny psalmbok.

Hur kan vi förvalta och utveckla det musikaliska kulturarvet?

Utskottet betonar att musik har en viktig plats i kyrkans liv. Genom musik kan människor forma och uttrycka sin tro bortom orden. Musik kan vara en väg till tro för människor och utgör en stor del av bön och andakt för den enskilde likväl som för den större gemenskapen. Detta märks både genom hur exempelvis psalmboken kan vara den enskildes andaktsbok och genom hur konserter och olika musikmässor samlar många. Kyrkan har ett särskilt ansvar att förvalta både den äldre sångskatten, där gregorianiken har en särskild plats, och ett ansvar för att vara lyhörd för vad som rör sig i samhället i stort. I syfte att förvalta det musikaliska arvet bör kyrkostyrelsen stärka sin samverkan med andra kulturbärande institutioner i samhället och samtidigt värna kyrkans särart.

Kyrkostyrelsen bör även stödja stiftens i deras arbete med att trygga en god framtida kompetensförsörjning genom att verka för en ökad rekrytering av kyrkomusiker. I en tid där kommersiell körverksamhet vinner mark, önskar utskottet att kyrkostyrelsen i sitt kommunikationsarbete ger musiklivet en tydligare plats.

Vidare vill utskottet uttrycka sin förväntan på att kyrkostyrelsen ger Svenska kyrkans musikråd tillräckliga resurser för att skapa ny mässmusik och för att integrera olika musiktraditioner i den liturgiska musiken, enligt tidigare kyrkomötesbeslut.

Uppsala den 4 oktober 2019

På Gudstjänstutskottets vägnar

Sofija Pedersen Videke, ordförande

Anna Cöster, sekreterare

Beslutande: Sofija Pedersen Videke, ordförande, Roger Olsson, Anna-Karin Stråle Börjesson, Gunilla Bengtsson, Lisa Tegby, Anders Roos, Manilla Bergström, Anders Åkerlund, Margareta Andersson, Alexander Christiansson, Sven Milltoft, Carola Norén, Hans Lindholm, Marjut Ervasti och Göran Göransson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Gunilla Jannerstig, Birgitta Nilsson, Torvald Johansson, Maria Brolinson, Daniel Engström, Sara Gille, Lena Jönsson, Eva Kyrk och Alve Svensson.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Gudstjänstutskottets betänkande 2019:7

Bibeln och Den svenska psalmboken på nationella minoritetsspråk

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas kyrkostyrelsens skrivelse 2019:7 Bibeln och Den svenska psalmboken på nationella minoritetsspråk. Kyrkostyrelsen föreslår att 2019 års översättning av Bibeln till nordsamiska, 2018 års översättning av bibeltexter till sydsamiska, 2017 års översättning av evangelierna till meänkieli samt 2018 års översättning av Den svenska psalmboken i urval till meänkieli ska få tas i bruk i Svenska kyrkan från första söndagen i advent 2019.

Utskottet gläds över att bibel och psalmbok nu finns tillgängliga på fler språk och föreslår att kyrkomötet med anledning av skrivelsen beslutar att dessa böcker får användas omedelbart.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar med anledning av kyrkostyrelsens skrivelse 2019:7 att

1. 2019 års översättning av Bibeln till nordsamiska får användas i Svenska kyrkan,
2. 2018 års översättning av bibeltexter till sydsamiska får användas i Svenska kyrkan,
3. 2017 års översättning av evangelierna till meänkieli får användas i Svenska kyrkan,
4. 2018 års översättning av Den svenska psalmboken i urval till meänkieli får användas i Svenska kyrkan,
5. anta utskottets förslag till ändringar i kyrkomötets beslut om användning i Svenska kyrkan av översättning till nordsamiska och lulesamiska av Nya testamentet (SvKB 2001:13), *bilaga I*.
6. detta beslut träder i kraft omedelbart.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2019:7 Bibeln och Den svenska psalmboken på minoritetsspråk

Kyrkomötet beslutar att

1. från och med första advent, den 1 december 2019 får 2019 års översättning av Bibeln på nordsamiska användas i Svenska kyrkan,
2. från och med första advent, den 1 december 2019 får 2018 års översättning av bibeltexter till sydsamiska användas i Svenska kyrkan,
3. från och med första advent, den 1 december 2019 får 2017 års översättning av evangelierna till meänkieli användas i Svenska kyrkan,
4. från och med första advent, den 1 december 2019 får 2018 års översättning av Den svenska psalmboken i urval till meänkieli användas i Svenska kyrkan.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2019:7 i Ln 2019:4y, *bilaga 2*.

Yttranden från Kyrkorättsnämnden

Kyrkorättsnämnden har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2019:7 i Kn 2019:5y, *bilaga 3* samt över utskottets förslag till ändringar i SvKB 2001:13 i Kn 2019:7y, *bilaga 4*.

Bakgrund

I skrivelsen föreslår kyrkostyrelsen att de översättningar av Bibeln till nordsamiska, sydsamiska och meänkieli som publicerats 2019, 2018 och 2017 ska få tas i bruk i Svenska kyrkan från första advent 2019. Den nordsamiska översättningen gäller Bibeln i sin helhet, medan översättningarna till sydsamiska och meänkieli gäller ett urval av bibeltexter. Översättningarna är gjorda i samverkan mellan bibelsällskapen i Finland, Norge och Sverige. De har lanserats i samband med sina respektive publiceringar och har på flera håll redan börjat användas i Svenska kyrkans verksamhet och gudstjänster. Genom det beslut i kyrkomötet som föreslås i skrivelsen, får dessa översättningar den officiella status i Svenska kyrkan, som regleras i kyrkoordningens 18 kap. 8 § om vilka översättningar till andra språk av Svenska kyrkans gudstjänstböcker som får användas i Svenska kyrkan.

I skrivelsen föreslås även att Psalmboken på meänkieli, som gavs ut 2018, ska få tas i bruk samtidigt som bibelöversättningarna. I skrivelsen redogörs för hur Svenska kyrkans reglering av kyrkliga böcker på minoritetsspråk ser ut och hur arbetet med översättning och teologisk granskning gått till. Översättningarnas konsekvenser för barn behandlas också.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar med anledning av kyrkostyrelsens skrivelse 2019:7 att

1. 2019 års översättning av Bibeln till nordsamiska får användas i Svenska kyrkan,
2. 2018 års översättning av bibeltexter till sydsamiska får användas i Svenska kyrkan,
3. 2017 års översättning av evangelierna till meänkieli får användas i Svenska kyrkan,
4. 2018 års översättning av Den svenska psalmboken i urval till meänkieli får användas i Svenska kyrkan,
5. anta utskottets förslag till ändringar i kyrkomötets beslut om användning i Svenska kyrkan av översättning till nordsamiska och lulesamiska av Nya testamentet (SvKB 2001:13), *bilaga 1*.
6. detta beslut träder i kraft omedelbart.

Gudstjänstutskottet gläds över att Bibeln och Den svenska psalmboken nu finns tillgängliga på fler språk. Utskottet vill uttrycka sin tacksamhet över det gedigna arbete som gjorts med bibelöversättningarna av de norska, finska och svenska bibelsällskapen och med översättningen av psalmboken utifrån kyrkomötets uppdrag. Det är angeläget att människor får möjlighet att fira gudstjänst, sjunga och be på sitt hjärtas språk och det blir nu möjligt för fler. Arbetet med dessa texter på minoritetsspråken bidrar också till att utveckla dessa språk till gagn för hela vårt samhälle.

I skrivelsens förslag låg att dessa översättningar skulle tas i bruk den första söndagen i advent 2019. Utskottet gläds över att de flesta av översättningarna redan brukas i Svenska kyrkans församlingar i de aktuella språkområdena och konstaterar att de tagits emot under högtidliga former i samband med att de publicerats. Genom kyrkomötets beslut blir dessa översättningar nu hela Svenska kyrkans gudstjänstböcker. Utskottet föreslår därför att beslutet, om att översättningarna får användas, ska träda i kraft omedelbart.

Vidare föreslår utskottet, i enlighet med det kyrkorättsnämnden har påtalat, att kyrkomötets beslut om användning i Svenska kyrkan av översättning till nordsamiska och lulesamiska av Nya testamentet (SvKB 2001:13) ska ändras som en konsekvens av utskottets förslag om den nya bibelöversättningen till nordsamiska.

Uppsala den 3 oktober 2019

På Gudstjänstutskottets vägnar

Sofija Pedersen Videke, ordförande

Maria Klasson Sundin, sekreterare

Beslutande: Sofija Pedersen Videke, ordförande, Roger Olsson, Anna-Karin Stråle Börjesson, Gunilla Bengtsson, Lisa Tegby, Anders Roos, Manilla Bergström, Anders Åkerlund, Margareta Andersson, Alexander Christiansson, Sven Milltoft, Carola Norén, Hans Lindholm, Marjut Ervasti och Göran Göransson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Gunilla Jannerstig, Birgitta Nilsson, Torvald Johansson, Maria Brolinson, Daniel Engström, Sara Gille, Lena Jönsson, Eva Kyrk och Alve Svensson.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Bilaga 1

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Förslag till ändringar i kyrkomötets beslut om användning i Svenska kyrkan av översättning till nordsamiska och lulesamiska av Nya testamentet

Kyrkomötet beslutar att kyrkomötets beslut om användning i Svenska kyrkan av översättning till nordsamiska och lulesamiska av Nya Testamentet (SvKB 2001:13) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Den av *Norska Bibelsällskapet* år 1998 publicerade översättningen av Nya testamentet till nordsamiska, *Odda Testamenta*, och den av Svenska Bibelsällskapet år 2000 publicerade översättningen av Nya testamentet till lulesamiska, *Ådå Testamennta*, får användas vid läsning av texter som finns intagna i Den svenska evangelieboken samt i Kyrkohandbok för Svenska kyrkan I och Den svenska kyrkohandboken II samt vid andra textläsningar i den allmänna gudstjänsten och vid kyrkliga handlingar.

Föreslagen lydelse

Den av Svenska Bibelsällskapet år 2000 publicerade översättningen av Nya testamentet till lulesamiska, *Ådå Testamennta*, får användas vid läsning av texter som finns intagna i Den svenska evangelieboken samt i Kyrkohandbok för Svenska kyrkan I och Den svenska kyrkohandboken II samt vid andra textläsningar i den allmänna gudstjänsten och vid kyrkliga handlingar.

Detta beslut träder i kraft omedelbart efter att kyrkomötet har fattat sitt beslut.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2019:4y

Bibeln och Den svenska psalmboken på nationella minoritetsspråk

Läronämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2019:7 Bibeln och Den svenska psalmboken på nationella minoritetsspråk

I linje med sina tidigare yttranden (Ln 2002:2y, 2004:1y och 2005:7y) vill Läronämnden uttrycka stor tillfredsställelse och glädje över att hela bibeln nu översatts till nord-samiska, att alla kyrkoårets texter samt Markusevangeliet föreligger på sydsamiska och att de fyra evangelierna finns på meänkieli. Detta är ett viktigt uttryck för att Svenska kyrkan är flerspråkig.

När det gäller Den svenska psalmboken konstaterar Läronämnden att det är den svenskspråkiga versionen som är normativ för Svenska kyrkan, men bejakar och gläds över att den genom översättning, tolkning och vissa kontextualiserande tillägg har gjorts tillgänglig på det nationella minoritetsspråket meänkieli.

Uppsala den 29 augusti 2019

På Läronämndens vägnar

Antje Jackelén, ordförande

Cristina Grenholm, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Antje Jackelén, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Martin Modéus, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Thomas Petersson, biskop Eva Brunne, Göran Eidevall, Marta Axner Ims, Margarethe Isberg, Håkan Möller, Jesper Svartvik och Mikael Winninge.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2019:5y

**Bibeln och Den svenska psalmboken på nationella
minoritetsspråk**

Kyrkorättsnämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2019:7 Bibeln och den svenska psalmboken på nationella minoritetsspråk

Kyrkorättsnämnden ska enligt 4 kap. 1 a § i kyrkomötets arbetsordning utöver att yttra sig över förslag till ändringar i kyrkoordningen även yttra sig över förslag till ändringar i andra bestämmelser som beslutas av kyrkomötet. Förslagen i skrivelsen 2019:7 är att se som förslag till beslut om bestämmelser och enligt praxis blir beslut av detta slag utfärdade som bestämmelser i serien Svenska kyrkans bestämmelser (SvKB).

Det finns i SvKB 2001:13 bl.a. bestämmelser om översättning av Bibeln till nordsamiska. Om avsikten är att dessa bestämmelser inte längre ska gälla bör SvKB 2001:13 ändras i tillämpliga delar.

Bl.a. eftersom det redan i samverkan med Norska kyrkan har skett ett mottagande av en ny bibelöversättning till sydsamiska finns det skäl att låta besluten om översättningar träda i kraft omedelbart.

I övrigt har Kyrkorättsnämnden inget att erinra mot skrivelsens förslag.

Uppsala den 2 september 2019

På Kyrkorättsnämndens vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Närvarande ledamöter: Britas Lennart Eriksson, ordförande, Stig Eriksson, Mattias Benke, Bengt Kjellgren, Manilla Bergström, Anna-Lena Järvstrand och Mats Törnered.

Biskop Eva Nordung Byström har deltagit i nämndens överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2019:7y

Ändringar i kyrkomötets beslut om användning i Svenska kyrkan av översättning till nordsamiska och lulesamiska av Nya testamentet

Gudstjänstutskottet har begärt ett yttrande över ett förslag till ändringar i kyrkomötets beslut om användning i Svenska kyrkan av översättning till nordsamiska och lulesamiska av Nya testamentet (SvKB 2001:13).

Kyrkorättsnämnden konstaterade i sitt yttrande 2019:5y angående förslagen i kyrkostyrelsens skrivelse 2019:7, Bibeln och den svenska psalmboken på nationella minoritetsspråk att det i SvKB 2001:13 bl.a. finns bestämmelser om översättning av Bibeln till nordsamiska och att om avsikten är att dessa bestämmelser inte längre ska gälla bör SvKB 2001:13 ändras i tillämpliga delar.

Kyrkorättsnämnden har inget att erinra mot det förslag till ändringar i SvKB 2001:13 som Gudstjänstutskottet begärt ett yttrande över.

Uppsala den 3 oktober 2019

På Kyrkorättsnämndens vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Närvarande ledamöter: Britas Lennart Eriksson, ordförande, Stig Eriksson, Mattias Benke, Manilla Bergström, Anna-Lena Järvstrand, Mats Törnered och biskop Eva Nordung Byström.

Kyrkomötet
Gudstjänstutskottets betänkande 2019:8

Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på nationella minoritetsspråk

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas kyrkostyrelsens skrivelse 2019:8 Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på nationella minoritetsspråk. Kyrkostyrelsen föreslår att de översättningar av Kyrkohandbok för Svenska kyrkan, del I, som nu gjorts till finska, nord-, lule- och sydsamiska samt meänkieli, ska få tas i bruk på pingstdagen, den 31 maj 2020. Översättningen till finska gäller kyrkohandboken i sin helhet medan de övriga översättningarna gäller kyrkohandboken i urval.

Utskottet föreslår att de nya översättningarna tas i bruk pingstdagen 2020. Vidare föreslår utskottet att kyrkomötets beslut om användning i Svenska kyrkan av Svenska kyrkans gudstjänstböcker på finska och lulesamiska (SvKB 2002:2) ska ändras som en konsekvens av utskottets förslag om den nya översättningen till lulesamiska.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar med anledning av kyrkostyrelsens skrivelse 2019:8 att

1. från och med pingstdagen, den 31 maj 2020 får översättningen av Kyrkohandbok för Svenska kyrkan I till finska enligt bilaga 3 i kyrkostyrelsens skrivelse användas i Svenska kyrkan,
2. från och med pingstdagen, den 31 maj 2020 får översättningen av Kyrkohandbok för Svenska kyrkan I till nord-, lule- och sydsamiska i urval enligt bilaga 4 i kyrkostyrelsens skrivelse användas i Svenska kyrkan,
3. från och med pingstdagen, den 31 maj 2020 får översättningen av Kyrkohandbok för Svenska kyrkan I till meänkieli i urval enligt bilaga 5 i kyrkostyrelsens skrivelse användas i Svenska kyrkan,
4. anta utskottets förslag till ändringar i kyrkomötets beslut om användning i Svenska kyrkan av kyrkliga böcker på finska och lulesamiska (SvKB 2002:2), *bilaga 1*.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2019:8 Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på nationella minoritetsspråk

Kyrkomötet beslutar att

1. från och med pingstdagen, den 31 maj 2020 får översättningen av Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på finska användas i Svenska kyrkan,
2. från och med pingstdagen, den 31 maj 2020 får översättningen av musikvolymen på finska användas i Svenska kyrkan,
3. från och med pingstdagen, den 31 maj 2020 får översättningen av Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på nord-, lule- och sydsamiska i urval användas i Svenska kyrkan,

4. från och med pingstdagen, den 31 maj 2020 får översättningen av musikvolymen på nord-, lule- och sydsamiska i urval användas i Svenska kyrkan,
5. från och med pingstdagen, den 31 maj 2020 får översättningen av Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på meänkieli i urval användas i Svenska kyrkan.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2019:8 i Ln 2019:5y, *bilaga 2*.

Yttranden från Kyrkorättsnämnden

Kyrkorättsnämnden har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2019:8 i Kn 2019:6y, *bilaga 3* samt över utskottets förslag till ändringar i SvKB 2002:2 i Kn 2019:8y, *bilaga 4*.

Bakgrund

I skrivelsen lägger kyrkostyrelsen fram översättningar av Kyrkohandbok för Svenska kyrkan, del I, för beslut i kyrkomötet. Det gäller översättning av kyrkohandboken i sin helhet till finska och i urval till nord-, lule- och sydsamiska samt meänkieli. Syftet med översättningarna är att grupper som talar något av dessa minoritetsspråk ska ha möjlighet att fira gudstjänst på sitt eget språk. I skrivelsen redogörs för hur Svenska kyrkans reglering av kyrkliga böcker på minoritetsspråk ser ut och hur arbetet med översättning och teologisk granskning gått till. Översättningarnas konsekvenser för barn behandlas också.

I bilagorna till skrivelsen, som innehåller själva översättningarna, har musiken till gudstjänstmusik A utelämnats. Detta beror på att arbete fortfarande pågår med de upphovsrättsliga frågorna. Beslutet i denna omgång innefattar därmed inte musiken i gudstjänstmusik A, medan samtliga texter och de övriga musikserierna ingår. Förhoppningen är att dessa frågor ska vara lösta så att kyrkomötet 2020 ska kunna fatta beslut om de delar av kyrkohandboken som saknas i årets beslut.

Kyrkostyrelsen föreslår att de nya översättningarna tas i bruk pingsten 2020.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar med anledning av kyrkostyrelsens skrivelse 2019:8 att

1. från och med pingstdagen, den 31 maj 2020 får översättningen av Kyrkohandbok för Svenska kyrkan I till finska enligt bilaga 3 i kyrkostyrelsens skrivelse användas i Svenska kyrkan,
2. från och med pingstdagen, den 31 maj 2020 får översättningen av Kyrkohandbok för Svenska kyrkan I till nord-, lule- och sydsamiska i urval enligt bilaga 4 i kyrkostyrelsens skrivelse användas i Svenska kyrkan,
3. från och med pingstdagen, den 31 maj 2020 får översättningen av Kyrkohandbok för Svenska kyrkan I till meänkieli i urval enligt bilaga 5 i kyrkostyrelsens skrivelse användas i Svenska kyrkan,
4. anta utskottets förslag till ändringar i kyrkomötets beslut om användning i Svenska kyrkan av kyrkliga böcker på finska och lulesamiska (SvKB 2002:2), *bilaga 1*.

Gudstjänstutskottet noterar med tillfredsställelse att Kyrkohandbok för Svenska kyrkan I nu finns översatt till flera minoritetsspråk och gläds med alla dem som nu får möjlighet att fira gudstjänst på sitt hjärtas språk. Utskottet beklagar att de upphovsrättsliga frågorna ännu inte är helt lösta men ser fram emot att få komplettera detta beslut vid nästa kyrkomöte. Utskottets förslag till beslutsformuleringar bygger på det beslut som kyrkomötet fattade om Kyrkohandbok för Svenska kyrkan I på svenska. I det beslutet innefattades inte musikvolymerna, vilka är att se som icke bindande ackompanjemangsförslag. Därför har denna att-sats utelämnats i förslaget till beslut. Utskottet föreslår att kyrkomötet med dessa ändringar beslutar att ta översättningarna i bruk pingstdagen 2020.

Vidare föreslår utskottet, i enlighet med det kyrkorättsnämnden har påtalat, att kyrkomötets beslut om användning i Svenska kyrkan av Svenska kyrkans gudstjänstböcker på finska och lulesamiska (SvKB 2002:2) ska ändras som en konsekvens av utskottets förslag om den nya översättningen till lulesamiska.

Uppsala den 4 oktober 2019

På Gudstjänstutskottets vägnar

Sofija Pedersen Videke, ordförande

Maria Klasson Sundin, sekreterare

Beslutande: Sofija Pedersen Videke, ordförande, Roger Olsson, Anna-Karin Stråle Börjesson, Gunilla Bengtsson, Lisa Tegby, Anders Roos, Manilla Bergström, Anders Åkerlund, Margareta Andersson, Alexander Christiansson, Sven Milltoft, Carola Norén, Hans Lindholm, Marjut Ervasti och Göran Göransson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Gunilla Jannerstig, Birgitta Nilsson, Torvald Johansson, Maria Brolinson, Daniel Engström, Sara Gille, Lena Jönsson, Eva Kyrk och Alve Svensson.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Bilaga 1

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Förslag till ändringar i kyrkomötets beslut om användning i Svenska kyrkan av kyrkliga böcker på finska och lulesamiska

Kyrkomötet beslutar att kyrkomötets beslut om användning i Svenska kyrkan av kyrkliga böcker på finska och lulesamiska (SvKB 2002:2) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Den i bilaga till detta beslut intagna Den svenska psalmboken på finska, Ruotsin kirkon Virsikirja, får användas i Svenska kyrkan.

De i bilaga till detta beslut intagna finska psalmtexter till psalmerna 644, 645, 647 och 648 i Den svenska psalmboken får användas i Svenska kyrkan.

Den i bilaga till detta beslut intagna översättningen av kyrkohandboken till lulesamiska får användas i Svenska kyrkan.

Den i bilaga till detta beslut intagna översättningen till lulesamiska av utdrag ur psalmboken får användas i Svenska kyrkan.

Detta beslut träder i kraft pingstdagen, den 31 maj 2020.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2019:5y

Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på nationella minoritetsspråk

Läronämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2019:8 Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på nationella minoritetsspråk

I linje med sina tidigare yttranden (Ln 2002:2y, 2004:1y, 2005:7y) vill Läronämnden uttrycka stor tillfredsställelse och glädje över att Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I nu i sin helhet eller i delar finns tillgänglig på finska, nordsamiska, lulesamiska och sydsamiska samt meänkieli. Detta är ett viktigt uttryck för att Svenska kyrkan är flerspråkig och möjliggör för fler att fira gudstjänst på sitt eget språk.

Läronämnden konstaterar att det är den svenskspråkiga versionen av Kyrkohandboken som är normativ för Svenska kyrkan, men bejakar att den genom översättning, tolkning och vissa kontextualiserande tillägg har gjorts tillgänglig på flera av Sveriges nationella minoritetsspråk.

Uppsala den 29 augusti 2019

På Läronämndens vägnar

Antje Jackelén, ordförande

Cristina Grenholm, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Antje Jackelén, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Martin Modéus, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Thomas Petersson, biskop Eva Brunne, Göran Eidevall, Marta Axner Ims, Margarethe Isberg, Håkan Möller, Jesper Svartvik och Mikael Winninge.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2019:6y

**Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på nationella
minoritetsspråk**

Kyrkorättsnämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2019:8 Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på nationella minoritetsspråk

Kyrkorättsnämnden ska enligt 4 kap. 1 a § kyrkomötets arbetsordning utöver att yttra sig över förslag till ändringar i kyrkoordningen även yttra sig över förslag till ändringar i andra bestämmelser som beslutas av kyrkomötet. Förslagen i skrivelsen 2019:8 är att se som förslag till beslut om bestämmelser och enligt praxis blir beslut av detta slag utfärdade som bestämmelser i serien Svenska kyrkans bestämmelser (SvKB).

2017 års kyrkomötes beslut om Kyrkohandbok för Svenska kyrkan 1 (protokoll 2017 § 172) innefattar ett beslut om bifall till Gudstjänstutskottets ”förslag att 1986 års kyrkohandbok i de översättningar till andra språk som enligt nu gällande ordning får användas (SKFS 1993:4 och punkt 16 i övergångsbestämmelserna till kyrkoordningen), får brukas fram till dess beslut fattas om nya översättningar”. I SKFS 1993:4 finns bl.a. bestämmelser om översättning av 1986 års kyrkohandbok till finska. Ett nytt beslut om översättningen till finska enligt kyrkostyrelsens nu föreliggande förslag kommer därmed att innebära att bestämmelserna om översättningen av 1986 års kyrkohandbok inte längre kommer att gälla. Det finns i SvKB 2002:2 bestämmelser om bl.a. översättning av kyrkohandboken till lulesamiska. För dessa bestämmelser finns inget beslut om att nya översättningar ersätter de äldre. Det finns därför skäl att i tillämpliga delar ändra SvKB 2002:2.

I övrigt har Kyrkorättsnämnden inget att erinra mot skrivelsens förslag.

Uppsala den 2 september 2019

På Kyrkorättsnämndens vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Närvarande ledamöter: Britas Lennart Eriksson, ordförande, Stig Eriksson, Mattias Benke, Bengt Kjellgren, Manilla Bergström, Anna-Lena Järvstrand och Mats Törnered.

Biskop Eva Nordung Byström har deltagit i nämndens överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2019:8y

Ändringar i kyrkomötets beslut om användning i Svenska kyrkan av kyrkliga böcker på finska och lulesamiska

Gudstjänstutskottet har begärt ett yttrande över ett förslag till ändringar i kyrkomötets beslut om användning i Svenska kyrkan av kyrkliga böcker på finska och lulesamiska (SvKB 2002:2).

Kyrkorättsnämnden konstaterade i sitt yttrande 2019:6y att förslagen i kyrkostyrelsens skrivelse 2019:8 Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på nationella minoritetsspråk ger anledning till att i tillämpliga delar ändra SvKB 2002:2.

Kyrkorättsnämnden har inget att erinra mot det förslag till ändringar i SvKB 2002:2 som Gudstjänstutskottet begärt ett yttrande över.

Uppsala den 3 oktober 2019

På Kyrkorättsnämndens vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Närvarande ledamöter: Britas Lennart Eriksson, ordförande, Stig Eriksson, Mattias Benke, Manilla Bergström, Anna-Lena Järvstrand, Mats Törnered och biskop Eva Nordung Byström.